

VITA MARINA -

Zeebiologische documentatie
18e jaargang nr. 8 - augustus 1968

INHOUD: 8 bladzijden

VISSEN pag. 23—24

WEEKDIEREN pag. 7—3

COLLECTIETECHNIEK pag. 29—30

VARIA MARITIMA pag. 129—130

SLAKKEN CONTRA POLIO

Volgens een artikel in de Medical World News blijkt, dat zich op de zonnige Bahama-eilanden een verrassend laag aantal poliogeveallen heeft voorgedaan onder de bevolking ondanks het feit, dat er jaarlijks een groot aantal sportvissers en zonaanbidders de eilanden bezoekt en deze mensen naar kan worden aangenomen polio-virussen bij zich dragen. Dr. Howard Rusk van Bellevue herinnerde zich dat uit proeven was gebleken, dat de voet van de zeeoor (*Haliotis*) anti-polio-eigenschappen bezit. Bovendien was het hem opgevallen dat een van de hoofdschotels van de Bahamiërs *Strombus gigas* L. is. ¹⁾ Hij heeft voorzichtig de conclusie getrokken, dat hierin de reden van het lage aantal poliogeveallen kan schuilen. Een zekere bevestiging hiervoor kan nog worden geput uit het feit dat op Nassau, waar minder schelpdieren worden gegeten dan op de andere Bahama-eilanden zoals Bimini, zich meer polio voordeed dan elders. Met gepaste wetenschappelijke voorzichtigheid verklaarde dr. Rusk: „Deze eenvoudige waarnemingen zijn intrigerend, maar verre van doorslaggevend.”

Het zou mogelijk kunnen zijn dat het speciale Italiaanse gerecht scungili, gemaakt van de voet van *Busycon* of zo nu en dan *Polinices*, eveneens een anti-poliowerking heeft.

P. J. O.

1) Zie ook *Varia Maritima* pag. 116

VIS LEEFT ZONDER WATER

Na enkele jaren te hebben geëxperimenteerd zegt de Engelse zoöloog Ravensdale erin geslaagd te zijn een stof te ontwikkelen, waarmee het mogelijk is een vis enige tijd zonder water in leven te houden. De stof, propoxaat 7464 genaamd, wordt aan de vis door middel van een injectie toegediend. Hierdoor kan de vis twee etmalen zonder water leven. Daarna zwemt hij weer als van ouds. Blijkt dit middel in de praktijk te voldoen, dan kan dit van groot belang zijn bij het transport van levende vissen. Ravensdale is er kennelijk van overtuigd dat zijn opzienbarende vinding met enige scepsis zou worden gezien. Hij heeft daarom als bewijs in een envelop een „behandelde” goudvis naar zijn uitgever gestuurd. Toen deze de droge vis in een kom met water deponeerde, begon het dier na een tijdje te zwemmen alsof er niets aan de hand was.

OVER HET ZEEAQUARIUM EN

HOE HET BEGON

Het zal een 35 jaar geleden zijn dat wij met ons gezin de vakantie in Vrouwenpolder doorbrachten. Op een dag riep onze oudste van 14: „Pappie, kom eens kijken, op dat piertje zitten zulke mooie bloemetjes”. Mijn man dacht direct: dat moeten zee-anemonen zijn. En ja, daar zaten ze, de mooiste slib anemonen, *sagartia*'s, die je je denken kunt, oranje en paarse. Voorzichtig probeerde hij ze los te maken. Er sneuvelde er wel eens eentje, want *sagartia*'s kunnen zo diep tussen de stenen zitten, dat je onmogelijk kunt zien, hóé ze vast zitten; en . . . het was de eerste kennismaking met deze dieren. We namen ze mee naar huis en deden ze in een geëmailleerde teil. Drie keer per dag haalde mijn man zeewater, totdat we begrepen, dat er zuurstof aan te pas moest komen. Pompje noch filter was te be-

kennen, maar na overleg met de smid maakte deze een blikken bus met een ventiel erop. Enkele malen per dag pompten we die met de fietspomp op, een slangetje was ook nog te vinden, en het ging! Ze hechtten op de bodem van de teil; het was een wonderbaarlijk prachtig wereldje dat je daar voor je ogen zag. Maar 's morgens was het anders: de sagartia's stonden heel hoog gestrekt, mooi vonden we dat, totdat er een barstte. 's Nachts had de bus leeg gestaan; toen er weer lucht in het water kwam namen ze hun natuurlijke vormen weer aan. Van voeren en hoe wisten we niet. Aan „'t Zeewater-aquarium" van Portielje (een Verkade-album) hebben we — later — veel gehad. Wij stuurden een volgend jaar zelfs anemonen aan het zeewater-aquarium van „Artis"; we verpakten ze in goed vochtig wier en deden ze in een busje. Er waren toen nog geen plastic zakjes. Het geheel ging als postpakketje op de bus en bereikte in goede orde zijn bestemming.

Natuurlijk gingen we nu op onderzoek uit. De piertjes in Vrouwenpolder bestonden uit de gewone stenen, maar aan beide kanten stonden houten palen. In Veere aan de aanlegsteiger van de veerboot naar Noord-Beveland (onder aan de Campveerse toren) hingen grote rose, witte en zalmkleurige anjelieren. „Vetjes" noemen de Zeeuwen ze, „vatjes", zeiden ze.

De mensen uit het dorp kwamen kijken, „naar die vreemde beesten, die jullie hier gevenden hebben, en wij nooit hebben gezien". Zelfs de burgemeester van Vrouwenpolder vereerde ons met een bezoekje. Wij kwamen met zo'n 20 anemonen thuis, er kwam een aquarium, een pompje en filter. Het zoeken aan het strand, in Scheveningen en in Hoek van Holland naar levende zeedieren begon.

In die tijd, of wat later, ontdekten we dat er nog twee mensen in Den Haag een zeewater-bak hadden; het waren Groene-

veld aan de Violenweg en de directeur van het postkantoor in Scheveningen. Natuurlijk gingen we daar kijken. Ons enthousiasme was groot. Het aardige was, om eens, al was het voor een paar dagen, levende schaaldieren in de bak te hebben, om te zien hóé die leefden. Zo herinner ik me een tepelhoren met zo'n prachtig wit lijf, dat onder het kruipen tegen het glas als een manteltje om hem heen golfde. Het duurde helaas nooit lang, want wij hadden het goede voedsel niet voor hen. Niet altijd was de verrassing plezierig. Zo bracht iemand eens een kleine sepia. „Moet je eens in de bak doen, hij zwemt zo prachtig." Ja, dat deed hij; maar toen hij tegen iets aan kwam wat hem slecht beviel, spoot hij zijn hele inkt-voorraad uit. Het was een algehele verduistering of liever vertroebeling. Maar dat was het ergste niet. De visjes waren meteen dood, de anemonen gingen dicht, ik weet niet meer of zij er doorheen kwamen, wél dat we ineens om water verlegen zaten, maar . . . we hadden gezien hoe mooi hij zwom. Aan wat vers zeewater kon ons een bekende vishandel nog wel eens helpen. (wordt vervolgd)

ORKA IN HARDERWIJK

Sneller dan men had verwacht is een orka, ook wel zwaardwalvis genoemd, — *Orca Orca* (L.) — in het dolfinarium te Harderwijk afgeleverd. Het is een vrouwtje van ongeveer 4 m lengte en circa 1000 kg gewicht, dat na een reis van 62 uur haar verblijfplaats in de Grote Oceaan heeft verwisseld voor het demonstratiebad in Harderwijk. Daarvoor is vanzelfsprekend nog de nodige training nodig, maar de orka staat bekend als een zeer intelligent dier. Ondanks zijn Engelse naam 'killer' heeft hij reeds in andere bassins, zoals in San Diego, getoond tot welke toeren hij in staat is. Makreel is het favoriete voedsel.